

کتابهای

ملاحظات در تاریخ ایران نوشته‌ی الی میرفتروس

و آیین اسکندری نوشته‌ی ابدی بیگ شیرازی و

آدن و آدم نوشته‌ی ابدولرزا جغتایی و

آقا معلم نوشته‌ی خودسی غازی نور

و کتاب جشن فرخنده نوشته‌ی جلال آل احمد در سایت ادبستان کاوه قرار گرفتند.

www.adabestanekave.com

نیک پندار و نیکو کردار باشید

--- On Wed, 8/6/08, Phil Masters <philmasters_2000@hotmail.com> wrote:

From: Phil Masters <philmasters_2000@hotmail.com>

Subject: Dynasty.

To: "Undisclosed Recipient" <philmasters_2000@hotmail.com>

Date: Wednesday, August 6, 2008, 3:48 PM

Predynastic Era

8000 BC --Permanent settlement made possible due to the agricultural developments. Nutrition leads to the complex civilizations. The Iranian plateau became one of the oldest civilizations in history.

5000 BC -- Recent discovery as wine Jar, in the oldest archaeological finding of Iran attests to the wine-making skill related to the Iranians.

4000-3900 BC -- The discovery near Kashan, known as Sialk, so far is a sign of oldest city on the Iranian plateau.

3000 BC -- Proto Empire on the Iranian plateau sided with Jiroft Kingdom.

2000 BC --Elamits and Aryan Kingdom were established on their way moving to the Iranian plateau.

2000-1000 BC --Various groups of Medes and Aryan nomads migrated to the Iranian plateau from central Asia.

1000 BC --Concept of monotheism introduced by Zoroaster. Freedom of mankind choosing between the two alternatives, Good and Evil, was presented. His teaching was based on Good Thoughts, Good Words and Good Deeds concepts which had a profound influence on Judaism, Christianity and Islam. Iranians adopted Zoroastrianism at a time when Greeks, and later Romans, still practiced polytheistic religions.

Achaemenian Dynasty

559-530 BC --The first Iranian Empire was established by Cyrus the Great in 550 BC. His respect for the local traditions, laws, languages and religions set the foundation of a relatively compassionate empire.

539 BC --Babylon welcomed the peaceful liberation by Cyrus the Great. Babylonians surrendered peacefully because of his benevolent policies, such as respecting their first Secular establishment. Cyrus freed the Jews from captivity and assisted them to reconstruct their

temple in Jerusalem. Cyrus is hailed as the Shepherd of the Lord in the Old Testament, in the Book of Isaiah. I am Cyrus, King of the World. When I entered Babylon I did not allow anyone to terrorize the land. I kept in view the needs of its people and all its sanctuaries to promote their well being. I put an end to their misfortune. ([Full Text here](#))

522-486 BC --The zenith of the Iranian Empire emerged during reign of Darius the Great. Darius respectfully upholding the traditions established by Cyrus, valued the rights of all people under his rule. The following inscription appears on his tomb: "By the favor of the great God I believe in justice and abhor inequity. It is not my desire that the weak man should have wrong done to him by the mighty...." He engineered the empire under the satrapy system (similar to national and local governments) . He built many roads, ports, banking houses, the oldest "cheque/check" used in his kingdom, elaborate underground irrigation systems and a canal to link the Nile to the Red Sea (an early precursor of the Suez Canal). In the 19th century, archeologists in Egypt discovered an inscription by Darius commemorating the completion of the canal: I am a Persian. I commanded to dig this canal from a river by the name of Nile which flows in Egypt....After this canal was dug, ships went from Egypt through this canal to Persia, thus as was my desire.

The king of Kings revolutionized mankind's economic activities by introducing one of the earliest (certainly the first on such a massive scale) forms of common coinage in history, the Darik. He established uniformed weights and measures, the codification of commercial laws, stimulated world trade and elevated the Iran Empire's economy to new levels of prosperity.

490-479 BC --In the historic life of Iran a war did not come unless enemy (Greeks/Romans) attacked. They believed that prosperity was not achieved through war, it was obtained through diplomacy. Further, Greeks were defeated and the kings successfully played the Athenians and Spartans against each other for 150 years. Xerxes's navy was commandeered by a female (Artemisia). She was instrumental in victorious participation in various defeats over Athens. The Persian King Artaxerxes II was asked to mediate between the two Greek states, leading to the King's Peace of 387 BC.

550-334 BC --For over two centuries Iranian Empire was a dominant power. The first significant and continuous means of contact between East and West. The term "Secularism" was not known then, but it was the world's first religiously tolerant Empire. The Empire was of such great a scale where different languages were spoken and contained various local cultures. Rule of law perhaps started prior to that of Romans. Powerful centralized army and an efficient and systematic state administration were established. For the first time in history, diverse peoples could culturally flourish and economically prosper under one central government.

Parthian Dynasty & Alexander

334 BC --Following Alexander of Macedonia's victory over the Iranian army, massive execution of many were ordered by this Greek man. Contrary to the principles of Cyrus the Great, Alexander's troops were encouraged to indulge in plunders, rape, drunken rage and setting fire to Persepolis. The glory of this land was at a stage that he could not return to his Hellenic homeland; therefore, considered himself a successor to Achaemenian Kings and paid tribute to Cyrus the Great at his tomb. He emulated Persian court customs and attempted to create a new culture, a mixture of both Persian and Hellenistic. He married a Persian woman (Roxana) and ordered all his generals and 10,000 of his soldiers to follow suit in a mass wedding.

323 BC --Alexander died. He might have been known as a masterful general, but gravely lacked administrative skills. Shortly after his death, his empire was divided among his contesting generals. Legacy of his conquest of Iranian treasure was the introduction of the Iranian imperial practices into the West. Many of practices particularly those relating to state administration and the rule of law were later adopted by the Roman Empire.

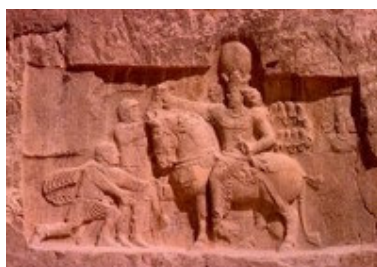
323-141 BC -- One of Alexander's generals declares Seleucid Dynasty in Iran, ruling as the king of an Iranian Kingdom.

247 BC-224 AD -- The Iranian Seleucid Empire of Greek origin, was gradually defeated by Parthians, a tribal kingdom from northeastern Iran. They consolidated their control over all Empire of Iran. "Arsaces" became the title of all Parthian kings in much the same way as "Caesar" was later to become the title of all Roman emperors. Numerous fights with Romans lead to Parthians victory in 53 BC. Now Parthians became superpower of their era. Expert mobilization, archery and Parthian fighting style brought awe to Roman armies. Parthians ruled for almost five centuries, but very little of their civilization survived, except for some small art objects.

Sasanian Dynasty

224 -- Sasanian Dynasty was founded by Ardashir I. Iranian culture, Zoroastrianism and a conscious effort to return to the Achaemenian norms became popular amongst Sasanians. Trade both with Romans/Byzantines, and the Chinese grew. Sasanian gold and silver coins which were found in the excavations in China, have shed light to many centuries.

260 --Roman Empire which was conquered by Shahpur I, brought Emperor Valerian to his knees. Shahpur I established the large Jondi Shahpur library which became a major center for higher learning.

274 --Mani, the founder of Manichaeism, introduced a religion hoping to have it become universal in the mean time "Mitharism" emerged

and grown in the west. He combined elements of Zoroastrianism, Christianity and Buddhism.

528 --Abolition of private property, division of wealth, nonviolence and vegetarianism emerged by the religion that Mazdak introduced. Majority struggled between peasants and nobility. His ideas can be considered the world's first communist/socialist school of thought.

531-579 --Khosrow Anoushiravan I era marked the height of the Sasanian dynasty. He and his minister/advisor Bozorgmehr promoted scholarship and sponsored the translation of Indian and Greek scientific and medical texts into Middle Persian or Pahlavi, Iran's native language. By the time of Khosrow I, Jondi Shahpur's library had amassed one of the largest collection of books in the world. Fleeing philosophers or oppressed scientists from Byzantine Empire were welcomed by Khosrow I. His governance had been influenced by Mazdak's ideology and teachings. Anyone could rattle the chain at the Palace gate seeking justice or having an audience with the king. The Chess game was brought to Iran by his minister Bozorgmehr, which was a strategic game for Kings and Queens. Reportedly he invented the game of backgammon to prove that other elements of life are also in progress.

570 --Prophet Mohammad was born. This date is not accurate, because there is a reference in Koran to the effect that he was born in "Aam-ol-Phil" year. That corresponds with his father's era when Abraha in 540, under the influence of Romans and Ethiopian King, headed north (Mecca) to create another front with Iranians in order to facilitate Roman victory. In the same year, chickenpox broke out massacring Abraha's army; whereas, Koran claims that some birds from sea, as instructed by "Allah", carried pebbles to kill Abraha's personnel.

608-622 --The long lasting wars between Sasanians and Byzantines weakened both sides significantly.

622 --Fearing persecution and loss of his life, Prophet Mohammad absconded from Mecca to Medina. This move, presumed as migration or Hijra (Arabic) 13 years after the birth of Islam, marked the beginning of Islamic Calendar. As Muslims claim, God conveyed the beliefs of Islam to Prophet Mohammad through Angel Gabriel in a series of visions and revelations.

Sasanian Vs. Islam

629-632 --While Islam treated women as half men and allowed men to beat their wives, two consecutive female monarchs ruled over the Sasanian Empire, namely Purandokht and her sister Azarmidokht. Purandokht signed a peace treaty with Byzantines.

632 --The Book that is claimed to be composed of pure verses coming from "Allah", was compiled sometime after Prophet Mohammad died in 632. His revelations (remembered by others!!) were collected and compiled to become the Holy Book of Islam - The Koran.

Arab Caliphate

The Iranian Empire under Sasanian rule, which was rich in culture, wealth, library, mathematics, science, astronomy and successfully defended itself against the Roman/Byzantine Empires for centuries, suddenly weakened swiftly and was vanquished by nomadic tribesmen. The catastrophe was mainly caused by Zoroastrian priests "Moubedans" interference with the governing laws and politics. The Muslim army was only interested in Iran's wealth, not imposition of their newly acquired religion on the vanquished. Muslims attacked and killed to capture more wealth and women. They cared less about spreading the newly created faith by Mohammad. Islam's ideals of equality and unity disintegrated after the escape of Mohammad to Medina. Islam's rules were in sharp contrast with the rigid and hierarchical social structure of the later Sasanian period.

661 -- Following the death of Mohammad in 632, Abu-Baker governed as Rashedeen caliph for two years; Omar ruled for 10 years; then Ottoman for 12 years. Ali who is Prophet Mohammad's son-in-law, (Mohammad could not produce children, therefore Fatima could not carrying the same blood with Mohammad) became forth caliph for 5 years. Imam Ali was assassinated as a result of great schism in Islam between the Sunni and Shi'ite sects. Iran did not become a Shi'ite nation for almost another nine centuries. Actual Shiism in Iran is a bit different from what emerged following Ali's war with Khavarej.

661-750 -- The Umayyad rulers primarily imitated the Iranian management skills and other matters until they became familiarized with Iranian cultural, scientific and mathematical know how. As the time went by, they passed them for Islamic origin. The invading Arabs in the meantime tried hard to impose their language on Iranians, but failed due to powerful Iranian literature and their own lack of Arabic grammar. An Iranian namely "Sibovayh" wrote and completed the Arabic grammar. This caused the demise of the Middle Persian or Pahlavi alphabet in favor of the new Arabic/Persian alphabet in use to this day. Thereon the Arabs tried to eradicate the independent and unique sense of Iranian identity, as it occurred in Egypt, but with minimal success.

680 -- Imam Hussein, Imam Ali's son, was killed in a war with Yazid, over his refusal to make an oath of allegiance to the latter as well as taking a woman namely Oraynab with whom Yazid had fallen in love. Yazid, son of Moaviyeh of Umayyads responded by killing Hussain in Karbala. In spite of the event, Shiite clergies recognize the legitimacy of Hussain's right to rule.

696 -- Arabic language was accepted in certain North African, Eastern Mediterranean and some other countries that had accepted Islam.

750 -- Umayyad rule ended by Abbasids through financial and military support of Iranians. Abu Muslim Khorasani lead the Iranian army defeating Umayyads. He relocated the capital from Damascus to Baghdad, a newly built city adjacent to the old Sasanian capital, Ctesiphon. This symbolic move by an Iranian increased the Iranian power amongst the Islamic nations.

750-1258 -- Iranians for several centuries influenced the Abbasid Caliphate through their right bureaucracy, law and order, administrative and other cultural and social assistance. Iranian customs deepend its roots in the Arab world. The word Vazier (minister) and Divan (secretariat or bureau for state revenue) were copied from the Sasanian model. Caliphs adopted Iranian style court and ceremonial procedures. The Barmakids family assisted by Iranian Vazir, became architects of the Abbasid political structure.

Cultural Golden Age

820-1220 -- As the stronger Iranian local monarchs named hereunder began to emerge the ruling power of Abbasid diminished:

Tahirids (821-873)
Saffarids (867-903)
Samanids (873-999)
Ziyarids (928-1077)
Buyids (945-1055)

They were followed by Turkic dynasties with Iranian culture:

Ghaznavids (962-1186)
Seljuqs (1038-1153)
Khwarazmis (1153-1220)

One of the most poetic and philosophic parlance of the modern times blossomed in Iranian vast and flexible language, called Parsi, with deep and unique lexical capabilities. The Samanids were the first to adopt Persian as the official language of their court. During Samanids era, Iran certainly became a world center for art, literature and science. Iranians played a major role in the advancement of human ability in nearly all fields of endeavor in civilization.

840 -- Sibovayh, a Persian scholar, laid the foundation for the codification of Arabic grammar and wrote the first Arabic dictionary.

850 -- Precise, remarkable, mathematic equation tables and the first work of Algebra was written by philosopher Khwarazmi. The Book titled "Algorithm" described complicated Integrations and Equations introduced by Khawrazmi. In fact he described the concept of zero and decimal system which is the basis of abacus that is the world's first computing device. This device was invented by Chinese but the concept came from Khawrazmi. He helped replacing Roman numerals by figures. The result of his endeavors is used in the entire world to the present day.

879 -- Iranians disappointed by brutal rulings of Arab or Arab related individuals, revolted against the oppression. The first one who rose to the ruling stage was Yaqub Leys-Saffari. He attacked Baghdad, the capital of Islamic rule defeating the oppressor. He was promoter of Persian language.

865-925 --Famous mathematician, chemist, astronomer, physician and philosopher Razi, discovered alcohol, invented the medical usage of the substance and wrote a number of books on a variety of topics, especially medicine. His studies on Smallpox and Measles are translated into many European languages.

940 --Poet, musician and language philosopher Rudaki crystallized the Persian language. He introduced the most subtly poetic words for the first time in history. Because poetry is the first pillars of Iranian language, his work identifies the richness of the Iranian culture.

940-1020 -- Iran's national and most likely its greatest patriot Ferdowsi, compiled the unique national Iranian epic, Shahnameh. During the year 1010 in which Arabic language was about to invade Iranian culture, his work that took him 30 years to complete and consisted of some 50,000 couplets, distinguished the Persian language and its powerful richness of form that could not be found in any other language in the region. He was a genuine defender of Persian national identity. He did not demonstrate any prejudice against Arabs but barred the influence of a foreign language. He wrote his entire epic almost void of any Arabic word. Mythical stories of Shahnameh describes pre-Islamic Iran, bravery, love and patriotism. The noble knight named Rostam is the chief epic hero who embodies integrity, strength, chivalry and love to a son.

980-1037 -- One of the most significant scientists of all times, philosopher, mathematician, poet and physician Ibn Sina (Avicenna) was born and raised in Iran (Hamadan or Hekmatana to be exact) wrote 254 books, including The Cannon of Medicine and an encyclopedia summarizing all the then known medical knowledge throughout the world. His books are translated into Latin, English, French and German. They are still taught in every medical university across the globe. His books on Logic, emphasized by Avicenna as means of discovering the truth, are the most read.

945-1055 – Baghdad, capital city of Islam, was captured by Buyids from north-central Iran. The reduced role of caliph to that of a religious figurehead only, established the future developments that emerged as troubles in 19-21st centuries. Political power remained in Buyid's hands for almost a hundred years.

1092 -- Not from an Iranian origin, but ruling in Iran for Iran, Malek Shah of Seljug dynasty, assisted by and in consultation with his intelligent Vazir (Minister) namely Nizam-ol-Mulk, opened a new era in Iranian history. Under guidance of Nizam-ol-Mulk Malik, Shah controlled virtually the entire eastern segment of the region, from Syria to Afghanistan. Nizam-ol-Mulk the author of a famous book on politics and government system, named Siyasatnameh, set significant standards in ruling arena. Court procedures, systematic decision-making processes and restriction of arbitrary rules were discussed in his book. He established Nizamieh Schools, teaching politics and other sciences in the major cities, which under Seljuq rule increased public awareness. He was the benefactor of both Ghazali and Khayyam.

1048-1122 --Mathematics, astronomy, poetry, literature were the famous Omar Khayyam's line of expertise. With precise calculations he created the most accurate calendar in the world. He helped building an important observatory in Isfahan. His philosophical quatrains named Robaiyat gained him such fame that a famous British, Fitzgerald, in 19th century translated them into English. Khayyam's poems consecrate the divine gift of love and life. Khayyam's Robaiyat has since been translated into many languages.

1058-1111 – Ghazali was recognized as the most prominent individual to discuss rational interpretation of existence, mystic and spiritual subjects. He was also a prominent theologian of his time. Gazali and Ibne Sina (Avicenna) represented two opposite views. Sufis strive for a deeper understanding of life and a closer communion with God through meditation, inner self-examination and the rejection of worldly possessions, Gazali tried to depict such moral.

Mongol Era

1206 -- Mongol clans united by Genghis Khan, attempted to conquer the world!

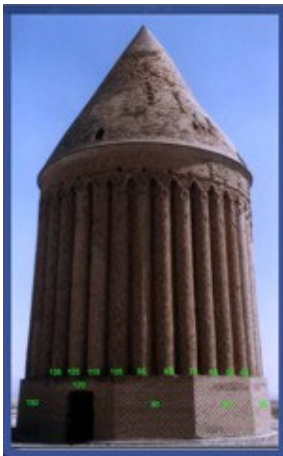
1220 -- Unparalleled brutality, burning, mass killings and destruction came to Iran with the advent of Genghis Khan and his Mongol horde. One of the worst catastrophes in the history of mankind. As a result of this catastrophe, North Eastern province of Iran went under an extensive destruction. Hulagu Khan, erased almost every major city, destroyed libraries and hospitals and slaughtered almost the entire population. The death toll estimates ranged in the millions. But Iranians and Iran did not all die, they converted Mongols to building rather than destroying.

1227 --The Divided Empire was inherited by Genghis Khan's sons.

1258-1353 --Abbasid Caliphate came to an end following the invasion of Baghdad by Mongols in 1258. The Il-Khanid dynasty gained control of the segment of the Mongol Empire covering Iran.

1271 --Book of Travelers by Marco Polo on his way to China describes Mongols' savagery, brutality and truculent behavior. One more time, following "Tazi = Arabs" invasion, death and devastation came upon beautiful and prosperous Iran.

1207-1273 --The author of Mathnavi, the greatest mystical poet of Iran, an elevated Sufi and philosopher, Rumi, creates a master piece in poetry. In fear of Mongols, his parents migrated to Anatolia. His poetry and philosophy had a significant influence throughout the world. His rich poetry describes inner god in mankind by his mystic order found in self.

1274 --One of the famous observatories was built in Maragheh in the province of Azarbaijan by Nasir-ol-Din Tusi, following the invasion of Arabs and Mongols. He, as an astronomer and philosopher, developed the mathematical calculations showing the earth's revolution around the sun and its spherical shape and size. His work was later translated into Latin and postdated by some 200 years to that of Copernicus who is now considered to be the founder of modern astronomy and the originator of the idea of a solar-centered universe.

1213-1292 --Two of the most significant literary books written by a traveling poet, philosopher, political analyst, Sa'edi, are Bustan and Gulistan. Using meaningful poems, he exercised wide influence over the world from India, Central Asia and as far as United Nation in USA.

All human beings are in truth akin;
All in creation share one origin.
When fate allots a member pangs and pains,
No ease for other members then remains.
If, unperturbed, another's grief canst scan,
Thou are not worthy of the name of man

His poems emphasized the interdependence of all mankind regardless of nationality, race or religion. The above is UN logo for unity of mankind. He asked for the following inscription on his tomb:

"From the tomb of Sa'edi, son of Shiraz the perfume of love escapes - thou shall smell it still 1,000 years after his death."

1295 --Customarily in Iran, strangers who established governments in this land, have been converted to the Iranian traditions because of the powerful and rich culture of Iran. Ghazan Khan became the first Mongol of Il-Khanid who ruled in the name of Iran and accepted Islam. Prior to him, Greek, Arab and Turkic invaders were "Iranianized." Thanks to the Iranian scholar and prime minister Rashid-ed-Din, Ghazan started rebuilding the previous Mongol devastations. Jami' Al-Tawarikh attests to the Universal History written by Rashid-ed-Din, which is full of policies that brought about a short-lived period of peace and prosperity. During Mongols' Iranian Empire, ideas and goods were exchanged with China and India.

1320-1390 --Sense of beauty, love of humanity, philosophy and knowledge of Arabic language characterized lyrical works of Hafez, one of the greatest poets of Iran.

1339-1432 -- The Jalayirids were a Mongol descendant dynasty which ruled west of Iran and a part of Iran at Iraq border. The Jalayirid sultanate lasted about fifty years, until disrupted by Tamerlane's conquests and the revolts of the "Black sheep Turks" or Kara Koyunlu. After Tamerlane's death in 1405, there was a brief unsuccessful attempt to re-establish the Jalayirid sultanate.

1405 --Timur (Tamerlane), of the Timurid dynasty origin, goes back to a Mongolian nomadic confederation, known as Barlas, following conquest of Central Asia by Mongols. the Barlas settled in Turkistan and intermingled to a considerable degree with the local Turkic and Turkic-speaking population. The Turco-Mongol leader, conquered much of Iran and its surroundings. Although brutal, he was also a patron of arts. Samarqand, his capital, gathered artists from all over Iran. Following his death, his empire disintegrated, but his descendants ruled over various parts of Iran for almost a century.

1429 -- The credit of first calculating machine goes to Jamshid Kashani. He was a major mathematician, inventor of advanced number theory who participated in the astronomical activities at Samarqand.

1407-1508 -- Qara-Goyonloo and Aq-Goyonloo ruled in a Part of Iran.

Safavid Dynasty

1501-1524 --Following some nine centuries of fragmented rule by various dynasties, Shah Ismail I united all of Iran under Iranian leadership. He declared Shi'ism as the official state religion and virtually forcefully converted all of Iran and some surroundings under his control. This alone differentiated Iranians from the rest of the world practicing Islam; in particular from the Sunni Ottomans. The Safavid kings in general supported the Shi'ite clergy.

1587-1629 --Pinnacle of the Safavid dynasty bloomed during reign of Shah Abbas. Disciplined standing army defeated the Ottomans. In 1598, he chose Isfahan as his capital. A strong supporter of the arts, especially architecture, he adorned Isfahan with some of the finest monuments in the world. He built a number of mosques, schools, bridges and a major bazaar. Iran craftsmen and artists excelled in creating fine silks, cloths, porcelain, metalwork, calligraphy, miniatures and carpets.

1501-1722 --Ottomans in Anatolia and Mughals in India, the two contemporary Islamic rivals relied on Iranian artisans and poets for much of their arts and literature. Persian language became the first choice in both of their courts. Texts, miniatures, court items, painting preferences were almost all written in Parsi or were influenced by Iranian culture. India also adopted Iranian cultural and administrative skills, although it was later colonized by British. An Iranian architect named Ustad Isad built Taj Mahal which is significantly influenced by Iranian designs.

1722 --During Shah Sultan Hussain a chieftain and a vassal of the Safavid from Afghanistan, Mahmoud Khan, captured Isfahan, encountering virtually no resistance, ended the Safavid dynasty.

1729-1747 --Nader Shah, an officer of the Safavids, expelled the Afghans and reunited the country. In 1738 the "Afshar" dynasty was born through Nader who proclaimed himself the Shah of Iran. Soon afterwards he waged a war against the Afghans (Pashtuns) and captured Kandahar. He was a brilliant military strategist who defeated the Ottomans, Russians, Indians and various local tribes. Two of the world's greatest diamond pieces, Sea of the Light (now in Iran) and Mountain of the Light (Part of British Crown Jewels) were captured by Nadir Shah in his invasion of Mughal India. Nader Shah's military machine collapsed following his assassination by his own guardsmen.

1747-1779 --Karim Khan Zand gained control of central and southern parts of Iran. He was a compassionate ruler who refused to assume the title of Shah and referred to himself as the Representative of the People. He fought extensively with a rival tribe, the Qajars.

Qajar Dynasty

1795 --After Karim Khan Zand's death in 1779, Aqa Mohammad Khan Qajar gradually vanquished the Zands and established the Qajar dynasty. He succeeded in reuniting the country. But he was a brutal and generally weak and corrupt ruler. The economic and military gap between Iran and the West widened considerably under their reign. England in thirst of expanding her colonialism from India to Iran; especially in light of the Industrial Revolution that was taking place in the West, she influenced Qajar rulers. Although Qajar period enjoyed a high degree of artistic excellence, producing some of Iran's finest paintings, tile-works and architectural monuments, but subsequently lost control of major part of the country and surrendered it to the strangers.

1813 - 1828 --Qajar weakness resulted in English and Russian penetration in Iranian affairs. The Qajars lost the Caucasus (present day Georgia, Armenia and part of Azerbaijan to the north of Aras River) to the Russians in two separate treaties: the Gulistan in 1813 and the Turkmanchay in 1828. As a result of the 1828 treaty, the Qajars were forced to enact the "Capitulation" law, exempting all foreign citizens from Iranian jurisdiction. This law deeply humiliated the Iranian people.

1848--Mirza Taghi Khan Amir Kabir was the young prince Nasser-e-Din' s advisor and constable. With the death of Mohammad Shah in 1848, Mirza Taqi was largely responsible for ensuring the crown prince's succession to the throne. When Nasser-e-Din succeeded to the throne, Amir Nezam was awarded the position of prime minister and the title of Amir Kabir, the Great Ruler. Amir Kabir, tried to introduce many reform initiatives but was assassinated by his corrupt enemies within the court, a fate shared by an earlier reform-minded prime minister of the Qajars. One of the greatest achievements of Amir Kabir was the building of Dar ol Foonoon, the first modern university in Persia and the Middle East. Dar-ol-Foonoon was established for training a new cadre of administrators and acquainting them with Western techniques. Amir Kabir ordered the school to be built on the edge of the city so that it could be expanded as needed.

1851-1906 --Following a conspiracy played between Russians and England the corrupt Qajars lost central Asian provinces to the Russians and were forced to give up all claims on Afghanistan to the British. These two powers dominated Iran's trade and manipulated its internal politics. The Qajars and influential members of their court were bribed to sell many valuable concessions to the British, such as the oil and Tobacco Concessions.

1906 -- Qajar's deep corruption and mismanagement led to the Constitutional Revolution and the establishment of Iran's first parliament or Majles. Britons helped clergies pushing for Constitutional Revolution in order to keep Russians out of Iran's internal affairs. The constitutional aspirations for a limited monarchy were never to be fully realized. Although Iran never became an actual colony of imperial powers, in 1907 it was divided into two spheres of influence. The north was controlled by Russia and the south and the east by Britain. By the end of WW I, Iran plunged into a state of political, social and economic chaos.

Pahlavi Dynasty

1921 --Reza Khan, an officer in the Qajar army, who was called to Capital to keep law and order, following removal of some British personnel, he unexpectedly staged a coup. Initially the minister of war and then the prime minister. His plan was to establish a republic but under tremendous force by clergies and influenced high class in fear of diminished role in the new concept; in 1925 Reza Khan became the Shah himself.

1925-1941 --In 16 years Reza Shah Pahlavi turned Iran around 180 degree, from a bankrupt economy to an industrial one, because his first priority was to strengthen the authority of the central government by creating a disciplined standing army and restraining the autonomy of the local revolting chiefs. His passion to modernize, separate, break and diminish religion from governing power (secular reforms), establish an educational system that is distanced from religion, and a judicial system that is based on modern laws rather than clerical rules, all triggered both mullahs and Britons that had close relations with each other. Iran's first modern university, schools for females and bringing women into the work force exhibit his work as a great revolution toward emancipation and development. Iran's first industrialization program, dramatically improved infrastructure by establishing modern army, navy, air-force, building numerous roads, bridges, state-owned factories etc. could not have been achieved without Reza Shah's passion for Iran. Despite frequent bugs and annoying discussion by Mossadeghas member of Parliament, preventive and or deviating Reza Shah to a project that better suit Britons for a railroad from east to west connecting two colonies of England -Iraq&Pakistan- Iran's first Transnational railway was built by Reza Shah from North to South. In 1935, he officially requested all foreign governments to no longer refer to Iran as Persia, but as Iran. (The Iranian people themselves had always referred to their country as Iran.) Reza Shah abolished the wearing of the veil, hence liberating women, a unique gesture that no other Middle Eastern country brought forward, except for Turkey under Attaturk. Several years following the building of Rail Road, in the outbreak of WWII he chose to remain neutral, but this fell to the deaf ears of Allies who invaded Iran from north and south. This ended Reza Shah's reign.

1941 -- Allies occupation lasted for the duration of WWII to supply Soviets with wartime materials by using Trans-Iranian Railroad. They confronted Reza Shah who was forced to abdicate in favor of his son Mohammad Reza Pahlavi. He was promised to head for Bombay, but was taken to exile in South Africa. He died in South Africa in 1944.

1946 --Mohammad Reza Shah refused to sign separation of our Soviet occupied Azarbaijan. Under American pressure, the Soviet Union was forced to pull out of Iran's northwestern province.

1951- 1953 -- Under influence by Britons, acting member of Parliament, Mohammad Mossadegh persuaded Iran's Majles passing a law sponsored by him (soon to be prime minister) and several friends nationalized Iran's oil favored Britons although sounded revealing from British control. The British, enraged into their oil concessions, treated as only remaining foreign entitled to such concessions, although theatrically froze all of Iran's Sterling assets and took their case to the International Court of Justice. The Court ruled in Iran's favor. The British government placed a total trade embargo on Iran and enforced it with their navy, leading to the collapse of Iran's economy. Thanks to Mossadegh, an opportunity for Iran's oil sold in a competitive market between American, Soviet Union and Britons etc., monopolized for British only. Citing the threat of a communist takeover, failed sponsored plan by British Intelligence and the CIA to topple Dr. Mossadegh's government took over by the people and national army. In the midst of the events, the young Shah, left the country. Shortly thereafter, following departure of CIA officer and release of his men to Baghdad, Dr. Mossadegh's government was overthrown by the people and army personnel and the Shah came back.

1962-1963 -- Major Land Reform, workers right, women's right to vote and other initiatives were introduced by Shah during his White Revolution. Shah's reform triggered clergies and feudal landowners. In a series of public speeches, Ayatollah Khomeini attacked these reforms. He was arrested and then sent to exile.

1963-1973 --Following Reza Shah's revolutionary modernization of Iran, his son Mohammad Reza Shah Pahlavi brought a rapid economic growth and prosperity coupled with a relatively stable political climate into Iran, a situation that was never experienced before. Iran's infrastructure, public health and educational institutions were expanded. Massive projects of highways, railroad, underground train projects, roads, bridges, water and sewage projects, factories, schools, universities and hospitals were built. Iran's military strength grew and its international prestige was enhanced.

1973-1979 --The oil embargo by Arabs during Arab-Israel conflict quadrupled Iran's oil revenue. Iran under the guidance of Mohammad Reza Shah, became master of OPEC. Oil Producing Countries' wealth augmented thanks to Shah's guidance. Shah's timetable to make Iran to catch up with the West, alarmed Europeans and Oil companies. The Shah's determination to modernize Iran virtually in a shortest possible time at any cost, led to a global shock. Certain leftists in collaboration with outside organizations infiltrated key positions, masses influenced, inflation irrupted, corruption emerged, economic bottlenecks, massive urbanization, rising expectations and increasing preventive pressure on the government from outside, in addition to the social, economic and political problems started to emerge by the end of 1978. Paid opponents, of all political affiliations, united behind Ayatollah Khomeini who was chosen by Oil giants following British introduction. People's incompetence, coarse decision, ignorance of patriotism, listening to outside destructive stories broadcast by foreign radios caused the overthrow of Shah in 1979. Later, they called this chaos "Islamic Revolution" which was conspired and played by all parties funded and guided from outside. Shah vigorously fought cancer and died in Egypt a year later. After 2,500 years of monarchy, despite forceful suggestion of clergy to change Reza Shah's decision, clerics changed Iran's government to a theocratic republic; hence, the Islamic fundamentalism.

دوران پیش از دودمان ها

8000 -- پیش از میلاد (پ - م) جایگیری و استقرار دائمی وقتی امکان پذیر شد که کشاورزی رونق یافت و پیشرفت حاصل کرد. خوراک و فرآورده ها به تمدن های پیچیده تر یاری داد. فلات قاره ایران به این ترتیب یکی از جایگاه های تمدنی تاریخی شد.

5000 -- (پ - م) بدست آمدن کوزه شراب در کاوش های باستانشناسی نشان از آشنائی ایرانیان به هنر شراب سازی بود

3900-4000 -- (پ - م) اکتشافات باستانشناسی در نزدیکی کاشان بنام سالیک نمادی از قدیمی ترین شهرسازی در ایران است.

3000 -- (پ - م) دودمان های پیش از امپراتوری در فلات ایران بنام جبرفت شناخته می شوند.

2000 -- (پ - م) ایلامی ها و پادشاهی آریایی ها به سرزمین های ایران در فلات قاره ایران آمدند.

1000-2000 -- (پ - م) گروه های گوناگونی از ماد ها و آریایی های مهاجر از آسیای مرکزی به فلات قاره ایران آمدند

1000 -- (پ - م) راهکار و روش شناخت خدای یگانه (تک خدائی) با فلسفه زرتشت آغاز شد. آزادی مردم درانتخاب بین خوب و زشت شناسانده شد. بدلیل آموزش های زرتشت گفتار نیک، کردار نیک و پندار نیک (اندیشه نیک) تاثیر ژرفی در رفتار مردم آغاز شد. این در زمانی است که هنوز در یونان رومی ها و یونانی ها به خدایان گونه گون باور دارند.

دودمان هخامنشی

530-559 -- (پ - م) نخستین امپراتوری شاهنشاهی در سال 550 پیش از میلاد توسط کوروش بزرگ تشکیل شد، احترام او به سنت ها و فرهنگ های محلی، به قوانین، زبان های محلی و دین بنیان امپراتوری را گذاشت که بر مبنای مهربانی و دلسوزی استوار بود.

539 -- (پ - م) مردم بابل با شادی، آزاد سازی صلح آمیز کوروش را خوش آمد گفتند. مردم بابل بدون جنگ تسلیم نیکخواهی و مهر شدند آنچنان که اولین سازمان سکولار در جهان بر پا شده است. کوروش یهودیان اسیر را آزاد کرد و به آنان کمک نمود تا معابد خود را در اورشلیم باز سازی کنند کوروش در کتاب اشعیا نبی تورات به عنوان چوپانی که از سوی خداوند برای سرپرستی و آرامبخشی مردم فرستاده شده یاد می کند. "من کوروش شاه شاهان هستم. هنگامیکه به بابل وارد شدم پروانه ندادم کسی از سربازان و ارتش من این سرزمین را با شر و خشونت و تجاوز بدست آورد. من به خواسته های مردم احترام گذاشتم و به آسایش آنها کوشیدم و شادزیوی آنها را تضمین کردم (برای دیدن متن سیلندر کوروش یا اولین منشور حقوق بشر به اینجا کلیک کنید)

486-522 -- (پ - م) شکوفائی امپراتوری ایران در دوران داریوش بزرگ نمودار می شود. داریوش با مهر و احترام سنت ها و روش های کوروش بزرگ را دنبال نمود و ارزش گذاشت و با احترام به حقوق مردم قوانینی وضع کرد. نگاره پسین بر سنگ آرامگاه داریوش نبشته شده است: " با رهنمود های مزدا و باور به داد و ترس از بی دادی. هرگز آرزوی من نبوده است که مردان ضعیف به دلیل خواست خدا به بدی گرایش پیدا کنند..." او امپراتوری خویش را با استفاده از روش ساتراپی (نمونه ای از اداره امپراتوری با ادارت محلی) اداره نمود. او راه، بندر، خانه های بانکی، قدیمی ترین روش چگ و سکه را در سرتاسر پادشاهی خویش رواج داد. او با بهره گیری از کانال کشتی زیرزمینی (قنات) کانال زنی بر روی رودخانه نیل آنرا به دریا وصل کرد.

شاه شاهان بازرگانی و پویندگی تجاری را رواج داد (شاید گسترده ترین در نوع خود بود) در دوران او سکه ای رواج پیدا کرد بنام "دریک" که در سرتاسر خاک ایران زمین از رود گنگ تا رود نیل و حتی چین پذیرفته می شد. داریوش همچنین اندازه وزن، قانون تجارت، و روش یکسان انازده گیری را در سرتاسر سرزمین ایران رواج داد.

479-490 -- (پ - م) در دوران تاریخ باستانی ایران سرزمینی نبوده است که آغازگر جنگ بوده باشد مگر دشمنان (یونان و روم) به او حمله کرده باشند. ایرانیان بر این باور بودند (هستند) که شادکامی و مهر از راه جنگ بدست نخواهد آمد، هرچه بدست می آید از راه سیاستمداری است. بنابراین در درازای 150 سال ایرانیان از چنان سیاستی بهره بردند و بین پادشاهان و سپارتان های یونان را بر علیه هم شوراندند و از این راه یونان را شکست دادند. ناوگان خشایار شاه به فرماندهی یک بانوی ایرانی (آرتمیس) در این پیروزی شرکت داشت. آرتمیس در پیروزی های گوناگون دیگر که با شکست یونانی ها پایان یافته بود شرکت داشت. پادشاه ایران اردشیر دوم به داوری بین دو استان یونانی گمارده می شود و در سال 387 پیش از میلاد به صلح بین آن دو می انجامد.

334-540 -- (پ - م) درست است که واژه "سکولاریسم" شناخته شده نبود ولی ایران اولین پادشاهی بود که در آن به دین ها احترام گذاشته می شد. امپراتوری چنان بزرگ بود که مرکز بنیادی و مهم ارتباط باختر و خاور بود. برای مدت دو سده امپراتوری ایران قدرت برتر بود. در چنین امپراتوری بزرگی زبان های گونه گون شنیده می شد فرهنگ های محلی مورد احترام بود. قانون داد و بی طرفی بسیار پیش از آنکه در یونان رواج داشته باشد در ایران بکار بسته می شد. قدرت در مرکز توسط ارتش نیرومند مرکزی زیر یک مدیریت مرکزی که به تجربه فراهم آمده بود قرار داشت. برای اولین بار در تاریخ گونه های مردم با زبان، فرهنگ گوناگون شکوفا شدند و در بازرگانی همگنی درکنار هم به حکومت یاری رساندند.

پارتیان و اسکندر

334 -- (پ - م) بدنبال پیروزی سپاه اسکندر مقدونی بر سپاه ایران ژنرال های او دست به کشتار و اعدام های گسترده ای زدند که فرمان آن توسط این مرد یونانی صادر شده بود. برخلاف سنت و اخلاق مهری کوروش بزرگ سپاه اسکندر به تجاوز، غارت و شورش تشویق شدند و افسران مست او دیوانه وار به کاخ پرسپولیس (آپادانا) آتش افروختند. شکوفائی آن سرزمین دیگر باز گشتی نبود ولی با وجود آن این شکوه مانع از بازگشت او به یونان شد. او خود را جانشین هخامنشیان خواند و بر آرامگاه کوروش بزرگ به احترام ایستاد. او از سیستم دادگستری ایران تقلید کرد آنرا با فرهنگ یونان آمیخت تا فرهنگ تازه ای بسازد. او با یک بانوی ایرانی (رکسانا) پیمان زناشویی بست و دستور داد ژنرال هاو سرباز ها که تعدادشان به ده هزار می رسید از این پیمان زناشویی استقبال کنند.

323 -- (پ - م) اسکندر درگذشت. ممکن است او را یک فرمانده و پروراننده ژنرال های کارآمد بدانیم ولی از مدیریت بهره ای نبرده بود. چندی نگذشت که پس از او امپراتوری بزرگ آن دوران بین ژنرال های او تقسیم شد. خیر شکوفائی و نام آوری یک چنین تمدن و فرهنگی به غرب رسید. بسیاری از راهکار ها به ویژه آنچه که مربوط به اجرای قانون می شد شهره شد- که پس از سال ها از سوی امپراتوری یونان تقلید شد.

323-141 -- (پ - م) یکی از افسران (ژنرال) های اسکندر دودمان سلوکی ها را در ایران بنیاد نهاد. و به عنوان پادشاه ایرانی در پادشاهی ایران حکومت نمود.

247- (پ - م) 224 (پس از میلاد) سلوکی هائی که از نژاد یونانی ارث می بردند به صورت یک ایرانی امپراتوری ایران را ساختند ولی در اندک زمانی از سوی پارت ها که خاندانی در شمال خاوری ایران می زیستند شکست خوردند. آنها کنترل خود را بر سرتاسر خاک ایرانزمین گسترده گردانیدند. "اشک" یا "اشکانی" عنوان آنان شد همانطور که پادشاهان روم خود را "سزار" می نامیدند. اندکی نگذشت که جنگ های گوناگونی بین روم و پارت ها آغاز شد که در سال 53 پیش از میلاد با پیروزی پارت ها پایان یافت. پارت ها در فراهم نمودن لشکر، جنگ آوری، تیر اندازی بر لشکریان رومی ها برتری داشتند. پارتیان (اشکانیان) بمدت پنج سده (پانصد سال) پادشاهی و حکومت کردند ولی بسیار کم از آثار آنها باقی مانده است

دودمان ساسانیان

224-- (میلادی) دودمان ساسانی به دست اردشیر اول بنیاد نهاده شد. فرهنگ ایران، آموزش های زرتشت، و فلسفه او مرکز تلاش هائی قرار گرفت که خواستار بازگرداندن داده ها و راهکار های دوران هخامنشی بود. تجارت با روم (بیزانس) و چین هر دو رشد بسیار زیادی کرد. سکه های طلا و نقره ساسانی که بتازگی در چین بدست آمده است نشان از بزرگی و نفوذ تمدن ساسانی دارد.

260-- امپراتوری روم که توسط شاپور اول شکست خورد والرین فرمانروای آن تمدن در پیشگاه شاپور زانو زد. در دوران شاپور اول کتابخانه جندی شاپور به مرکز پژوهش ها و آموزش های ژرف مبدل شد.

274-- مانی بنیانگذار دین مانوی آموزش هائی را ارائه داد که امیدوار بود تا جهانی شود. همزمان دین مهر و مهر پرستی همچنان در اروپا گسترش می یافت مانی داده های زرتشت و مسیحیت را همراه با بودائیسیم بهم آمیخت و مدعی دین تازه ای شد.

528 -- از بین بردن مالکیت خصوصی، تقسیم ثروت، عدم خشونت، گیاه خواری از سوی دینی که مزدک پیشنهاد کرد به مردم معرفی شد. اکثریت مردم از جمله روستائیان و نجبا با این مسئله مشکل پیدا کردند. شاید بتوان گفت که او اولین متفکر و آموزگار سوسیالیست و کومونیست بوده است.

531-579 -- دوران خسرو انوشیروان اول دورانی است که دودمان ساسانی به اوج شکوفائی خود می رسد. او و وزیر خردمندش بزرگمهر آموزش و برگردان کردن نوشته های هندی و یونانی را تشویق کردند. نوشته های پزشکی را به زبان پارسی و پهلوی برگرداندند. در دوران خسرو اول جندی شاپور دارای کتابخانه ای با حجم زیاد شد که بیشترین کتاب های گوناگون را در خود جای داده بود. دانشمندان، نویسندگان، فیلسوف ها، که از بیزانس و با کشور های دیگر فراری می شدند از سوی خسرو اول با خوشی استقبال می شدند. حکومت خسرو انوشیروان تحت تاثیر برخی آموزش های مزدک قرار داشت. در دوران او هرکس می توانست زنجیر کاخ را بصدا در آورد و داد خویش بستاند و با شاه رو دررو گفتگو کند. بازی شطرنج توسط وزیر خردمند او از هند به ایران آورده شد که بازی شاه و ملکه (وزیر) بود، تخته نزد از قرار توسط بزرگمهر ساخته شد تا نشان داده شود تنها قدرت نقش اصلی را در زندگی بازی نمی کند.

570 -- محمد بدینا آمد، اما این تاریخ درست نیست زیرا براساس اشاره ای است که در قرآن به سال عام الفیل شده است. این تاریخ می تواند با تولد پدر محمد برابر باشد زیرا عام الفیل در سال 540 (542) رخ داده است زیرا در آن سال است که ابرهه پادشاه یمن به تحریک پادشاه اثیوپی (حبشه) و رومیان راهی شمال (مکه) می شود تا به مقابله ارتش ایران برود و جبهه دیگری با ایران باز کند بلکه به پیروزی روم بر علیه ایران یاری برساند. لشکریان ابرهه بدلیل شیوع بیماری آبله و آبله مرغان مجبور به برگشت می شوند. در حالیکه قرآن بدلیل نا آشنائی با بیماری آنها به پرتاب کردن سنگ توسط مرغان دریائی شرح است که به دستور "الله" بر سر لشکریان ابرهه می ریزند. (آنچه حقیقت تاریخی دارد در کتاب شرح حال محمد اینطور آمده: "پدر محمد چند ماهی پیش یا پس از زایش محمد درگذشته است در آن زمان در حدود 23 یا 25 سال داشته است. بنابراین با گمانی نزدیک به واقعیت می توان گفت وی در هنگام تولد محمد یعنی در حوالی سال 570 میلادی در حدود 23 سال داشته است. با این ترتیب باید گفت عبدالله پدر محمد بوده که در سال (542) 547 یعنی در سال عام الفیل بدینا آمده نه خود محمد. پروکوپیوس تاریخ نگار یونانی به شیوع بیماری آبله و آبله مرغان در سال 542 تا 547 اشاره می کند).

608-622 -- دراز ترین جنگ ها بین ساسانیان و بیزانس رخ داد و هر دو طرف را بسیار ضعیف و از کار افتاده نمود.

622 -- محمد از ترس جاننش که از سوی مکیان تهدید می شد از مکه به مدینه فرار کرد. این حرکت از سوی مسلمانان به حساب مهاجرت گذاشته می شود و به آن "هجرت" گفته اند که 13 سال پس از زایش اسلام است و به شروع تاریخ هجری مشهور می شود. آنطور که مسلمانان مدعی هستند الله تفکر اسلامی را به محمد الهام داد و فرشته ای بنام جبرئیل حامل یک سری آیه و وحی بوده است.

629-632-- در دورانی که اسلام زنان را به اندازه نیمی از مردان بحساب می آورد و اجازه می دهد مردان همسران خود را کتک بزنند دو پادشاه زن پی در پی در ایران به عنوان ملکه (شاه) بر امپراتوری ساسانی حکومت می کند؛ پورانخت و آذرمیدخت. پورانخت یک قرارداد مهم صلح با بیزانس امضا می کند.

632-- نسک (کتابی) که مدعی هستند آیه های پاک "الله" است سال ها پس از مرگ پیامبر اسلام محمد که در سال 632 درگذشت کنار هم چیده شد. آنچه او به عنوان الهام و وحی مدعی آن شده بود (توسط مردم بخاطر سپرده شده بود!) جمع آوری شده و کنار هم چیده شد و کتاب مقدس قرآن نام گرفت.

خلیفه های عرب

- امپراتوری ایران که در دوران ساسانی ثروتمندترین، با فرهنگ ترین، در نوع خود بود، کتابخانه، ریاضیات، دانش ستاره شناسی در آن رواج داشت و با افتخار از خود برعلیه رومیان/بیزانس دفاع کرده و سده ها مقاومت کرده بود؛ ناگهان چنان ضعیف شد که با یورش گروهی بیابانگرد قوم گرا شکست خورد. فاجعه از آنجا آغاز شد که موبدان زرتشتی در امور حکومت، در قوانین، سیاست، دخالت کردند. لشگریان مسلمانان فقط به ثروت ایران توجه داشت و نیت معرفی دین تازه بدینا آمده خود را به ایرانیان نداشتند. مسلمانان بیشتر به ثروت های ایران و زنان ایران حمله ور شدند. آنها کمتر به فکر گسترش دین خود که توسط محمد بافته شده بود بودند. ایده های برابری و اتحاد که در مکه از آن صحبت بود پس از فرار محمد به مدینه ناپدید شد. داده های اسلام بشدت با داده های سلسله مراتبی و اجتماعی دوران ساسانی ضدیت داشت. قصد تحمیل

661-- پس از مرگ محمد در سال 632 ابوبکر به مدت دو سال به عنوان خلیفه راشدین حکم راند. عمر پس از او به مدت 10 سال و پس از او عثمان به مدت 12 سال حکم راند. علی که داماد پیغمبر (محمد قادر به تولید مثل نبود، بنابراین فاطمه نمی تواند همان خون پیامبر را در رگ های خود داشته باشد) بود فقط به مدت پنج سال به عنوان خلیفه چهارم سرپرستی مسلمانان را بعهده داشت. امام علی به دنبال اختلافی که بین شیعه و سنی رخ می دهد به قتل می رسد. ایران تا نه سال پس از آن هنوز شیعه نشده بود. شیعه امروزی در ایران با آنچه بدنبال جنگ علی با خوارج رخ داد فرق می کند.

661-750-- امویه بیشتر روش های حکومتی خود را بر روش های مدیریت ایرانی استوار کرده و از آن تقلید کردند. این روش ادامه داشت تا اینکه بافرهنگ ایرانی آشنا شدند، با دانش، ریاضیات و علوم انس گرفتند. با گذر زمان این هنر ها به عرب ها تلقین شد. عرب های متجاوز در این میان تلاش سختی کردند تا زبان خود را به ایرانیان تحمیل کنند، اما موفق نشدند زیرا ادبیات قوی ایرانی و ضعف گرامر عربی مانع از این کار بود. یک ایرانی بنام "سیبویه" دستور زبانی نوشت و آنرا بصورت گرامر عربی تکمیل کرد. این کار موجب شد که زبان پارسی و پهلوی و الفبای آنها به نفع زبان عرب متجاوز در اختلاط با زبان پارسی الفبای جدیدی که تا بحال مصرف شده بوجود آید. از آن پس عرب هاتلاش کردند تا استقلال، هویت و غنای ایرانی را مورد تجاوز قرار داده آنرا ریشه کن کنند، همانچیزی که در مصر اتفاق افتاد امادراینان با یک موفقیت بسیار جزئی همراه بود.

680 -- امام حسین، پسر امام علی بخاطر امتناع از بیعت (همراهی) با یزید و همچنین ربودن زنی بنام اورینب که عشق یزید، بحساب می آمد در جنگی باوی کشته شد. پسر معاویه از خاندان امویه حسین را در کربلا کشت. در نتیجه این واقعه ملایان شیعه مدعی مشروعیت حسین به حکمرانی شدند.

696 -- زبان عربی از سوی کشور های آفریقائی، مدیترانی خاوری، و برخی کشور ها که اسلام را پذیرفته بودند مورد استفاده قرار گرفت

750-- عباسیان باحمایت نظامی و مالی ایرانیان بر امیه مسلط شدند. ابو مسلم خراسانی لشگر ایرانی را هدایت می کرد و بر امیه پیروز شد. او پایتخت را از دمشق به بغداد منتقل کرد و شهر جدیدی در آنجا بنا نهاد که پایتخت ساسانیان در آنجا /تیسفون قرار داشت. این حرکت سمبولیک از سوی یک ایرانی گسترش یافت و قدرت ایرانیان را در میان کشور های اسلامی افزود.

750-1258 -- ایرانیان برای مدت های دراز یعنی سده ها بر عباسیان و بر سیستم بروکراسی (اداری) قانون، و نظم مدیریت و دیگر امور فرهنگی و اجتماعی آنان تسلط یافتند. روش های ایرانی و سنت های ایرانی بصورت ژرفی در دنیای عرب تاثیر گذاشت. واژه (وزیر) و (دیوان) - سکرتری و دفتر (اداره درآمد ها) از روش های ساسانی کپی برداری شد. خلیفه های عرب روش های دادگستری ایرانی را به تقلید استفاده کردند و بازرگانی را فراگرفتند. بر مکی ها فامیلی بودند با کمک یک وزیر ایرانی حکومت کردند که طراح امور سیاسی عباسی ها بحساب می آمد.

دوران شکوفائی فرهنگ

820-1220 -- در این سال ها شاهان محلی با قدرتی افزاینده موجب سقوط و نابودی عباسیان شدند

طاهریان 821 - 873
صفویه 867 - 903
سامانیان 873 - 999
زیدیه 982-1077

این دودمان ها با دودمان های ترک که با فرهنگ ایران حکومت کردند دنبال شد

غزنویان 1186- 962
سلجوقیان 1153-1038
خوارزمیان 1220-1153

یکی از شاعرانه ترین، فیلسوفانه ترین وقایعی که در دوران مدرن و درون زبان پارسی اتفاق افتاد ژرف بودن و انتعاط پذیرگی این فرهنگ است. سامانیان اول زبان پارسی را پذیرفتند و بزودی به مرکز هنر و ادبیات جهانی و علوم مبدل شدند. ایرانیان نقش مهمی در پیشرفت نوع بشر بازی کرده اند به ویژه در رشته هایی که به تمدن مربوط می شود.

840 -- سیبویه یک دانش پژوه و پژوهشگر بنیان دستور زبان عربی را گذاشت و گرامر عربی را نوشت.

850 -- ریاضیات دقیق و محاسبات ظریف، جدول ضرب، اولین روش ها، معادلات جبر توسط فیلسوف و دانشمند ایرانی خوارزمی نوشته شد. کتابی که بنام "ال لگاریتم" خوانده می شود مشتمل بر معادلات و انتگرال هائی است که توسط خوارزمی ارائه شده است. در واقع او شرحی بر عدد صفر می نویسد که مسئله اعشار را بخوبی تشریح می کند و بنیاد چرتکه را می گذارد که اولین ابزار محاسبات (کامپیوتری) است. این وسیله شاید توسط چینی ها ساخته شده ولی اساس و راهکار آن از خوارزمی شروع شده است. او نماد های یونانی را با اعداد جایگزین کرد. نتیجه تلاش های او هنوز هم در جهان مورد مصرف دارد.

879 -- ایرانیانی که از حکمرانی خسروث بار اعراب ویا افرادی که به آنها ارتباط داشتند به تنگ آمده بودند بر علیه فشار و بیداد و ستم شوریدند. اولین شورش که برپائی های دیگری را رقم زد توسط یعقوب لیث صفاری بود. او به بغداد حمله ور شد و پایتخت اسلام را منقرض نمود و ستمگر را ساقط کرد. او زبان ایرانی را شایع نمود.

865-925 -- ریاضیدان مشهور، شیمیست، ستاره شناس، پزشک، و فیلسوفی بنام رازی الکل را کشف کرد و بکار گیری پزشکی و دارو های پزشکی را تشویق کرد و در این باره کتاب ها نوشت که با عنوان های گوناگون در مسائل پزشکی دور میزد. مطالعات و پژوهش های او در مورد آبله مرغان و سرخک به زبان های اروپائی ترجمه شده است.

940 -- شاعر، موسیقیدان و فیلسوف زبان رودکی زبان پارسی را متبلور نمود. او واژه های شاعرانه ای را ابداع کرد که در تاریخ بی نظیر است. برای اینکه شعر اولین ستون زبان ایرانیان است کار او ژرفا و شکوه غنای زبان و فرهنگ ایران را نشان میدهد.

940-1020 -- ملی ترین و بی شک بزرگترین شاعر ایرانی فردوسی است، که شاهنامه را بصورت داستان های رزمی به سبک ویژه ای سروده است. در سال 1010 که زبان عربی به فرهنگ ایران هجوم آورده بود کتابی که او می گوید در مدت سی سال فراهم آورده و نزدیک به 50 هزار بیت است به زیبایی زبان پارسی را از زبان عربی متمایز نمود آنهم با قدرت و غنائی که در هیچ یک از زبان های دیگر منطقه یافت نمی شود. او پیکار گر راستین ملیت ایرانی است. او هرگز تنفوری نسبت به اعراب نشان نمی دهد ولی به راستی نفوذ زبان بیگانه را سد می کند. او تمام چکامه های رزمی خود را طوری نگاشته که در آن واژه عربی بکار نرفته است. داستان های استوره ای شاهنامه تاریخ پیش از اسلام را بیان می کند. دلآوری بنام رستم قهرمان داستان است ودرستی، کمال، راستی، قدرت، پایداری، سوارکاری و عشق را نسبت به فرزندش نشان می دهد.

980-1037 -- یکی از عمده ترین دانشمندان زمان فیلسوف ریاضی، شاعر، و پزشک مشهور ابن سینا (ابوعلی سینا) است که در ایران بدنیا آمده (همدان یا حکمتانه) و 254 نسک (کتاب) از جمله قانون، شفا، و دائره المعارف مشهوری دارد که موارد پزشکی در آن جمع آوری شده است. کتاب او به زبان لاتین، انگلیسی، فرانسه و آلمانی برگردانده شده است. هنوز پندار های او در دانشکده های پزشکی در سرتاسر جهان آموزش داده می شود. نسک او در مورد منطق و استدلال در گشایش حقایق از پر خواننده ترین نسک ها می باشد.

پیشین از برگ ادامه

945-1055 -- بغدادپایتخت اسلام بوسیله بویه که از شمال مرکزی ایران آمده بودند تسخیر می شود. پائین آوردن نقش خلیفه به درجه یک رهبر مذهبی تنها بنیان کاری را گذاشت که در قرن نوزده و بیست ویک آثار گرفتار کننده آن ظاهر می شود. تقریباً به مدت یک صد سال قدرت سیاسی در دست آل بویه قرار داشت.

1092 -- از یک نژاد ایرانی نبود، ولی حکومتی در ایران بوجود آمد که برای ایران بود، ملک شاه سلجوقی دودمان خود را با یاری و مشاورت وزیر ایرانی آغاز کرد بنام نظام الملک. او دوران جدیدی در تاریخ ایران گشود. نظام الملک با رهنمود های خویش شاه را کنترل می کرد و در واقع بیشترین پوشش منطقه از سوریه تا افغانستان زیر نفوذ او قرار داشت. نظام الملک نگارنده کتاب نامی -سیاست نامه- است که سیستم سیاسی و اداری و حکومت را در یک استاندارد بالا آموزش می دهد. در این کتاب نحوه تصمیم گیری، دادگستردن، میانجیگری، محدودیت ها مورد بحث قرار می گیرد. او مدرسه نظامیه را گشود که در آنها سیاست و دانش های دیگر آموزش داده می شود فکر مردم را بالا میبرد. غزالی و خیام از او تبعیت می کنند.

1048-1122 -- ریاضیات، ستاره شناسی، شاعری، نویسندگی خُبرگی دانستنی های عمر خیام را تکشیل می دهند. خیام با محاسبه بسیار دقیق گاهنامه جهانی را تنظیم کرده است. به یاری او رسد خانه ای در اصفهان ساخته شد. رباعیات فیلسوفانه او چنان اعتباری بدست آورد که یک انگلیسی بنام فیتزجرالد در قرن 19 آنرا را به انگلیسی برگردان کرد. اشعار خیام در اطراف عشق و فرزاندگی دور می زند. رباعیات خیام تا کنون به چندین زبان برگردان شده است.

1058-1111-- غزالی به عنوان یکی از پیشروان فلسفه و منطق است که بحث های جالبی در مقوله هستی وجود، عرفان و مقولات مربوط به روح و الهام و عرفان دارد. غزالی و ابن سینا (ابوعلی سینا) دو نظریه متفاوت ارائه می دهند. صوفی به رسیدن به ژرفای موضوعات عشق می ورزد، همچنین به ربانیت و همدلی با خدا از راه عبادت و گاهی تفکر، اندیشه درون و تسلط و تصرف جانی پرداخته است او سخت تلاش کرده است به این اندیشه والا برسد.

دوران مغولان

1206 -- تیره های مغول توسط چنگیز خان متحد شدند و قصد کردند تا جهان را تسخیر کنند.

1220 -- کشتار، آتش سوزی، کشتار همگانی، وحشیگری، نابودی که نظیر آن دیده نشده بود با پیشروی چنگیز خان وایل و تبار او به ایران آمد. یکی از بلاهای ناگهانی که در تاریخ بشریت رخ داده است. در نتیجه این حمله و یورش ناگهانی استان های شمالی ایران بشدت نابود شد. هلاکوخان تقریباً همه شهر های سر راه را از بین برد، کتابخانه ها، بیمارستان ها و تقریباً تمام مردم شهر ها را بصورت کشتار جمعی از بین برد. تعداد کشته شده ها به میلیون ها می رسید. اما همه ایرانیان و ایران نمرده بود و همه مشغول شدند و مغولان را تغییر دادند تا ساختمان های نابود شده بجای اینکه خراب کنند از نو بسازند.

1227 -- امپراتوری نابود و تقسیم شده چنگیز خان بین پسرانش قسمت شد.

1258-1353 -- خلیفه گری عباسیان با تسخیر بغداد از سوی مغولان به پایان رسید **1258**. دودمان ایلخانی کنترل بخش بزرگی از بازمانده های مغولان را بصورت امپراتوری ایران اداره کردند.

1271 -- سفرنامه مارکوپولو که در راه خود به چین نگاشته شده به ترکتازی، وحشیگری، و خشونت مغولان اشاره دارد. بار دیگر تجاوز و تهاجم، مرگ، و خرابی تازی =عرب به سراغ ایران در حال پیشرفت آمد.

1207-1273-- خالق مثنوی بزرگترین شاعر عرفانی ایران که یک صوفی تمام عیار و یک فیلسوف بود بنام رومی شاهکاری می آفریند. پدرومادر او از ترس مغولان به آناتولیا (ترکیه) پناه می برند. فلسفه و شعر مولوی بطور گسترده ای در جهان تاثیر گذاشته است. اشعار پر مغز و معنی او به خدای درون در نیروی درون بشر اشاره دارد و افراد را به درونگرایی و عرفان تشویق می کند.

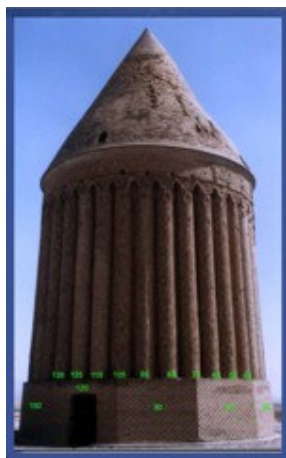
1274 -- یکی از رسد خانه های مشهور و مهم در مراغه از استان آذربایجان در دوران نصیرالدین توسی بدنبال تجاوز اعراب و مغول ها ساخته شده است. او به عنوان یک ستاره شناس، فیلسوف با محاسبات ریاضی ویژه ای برای نشان دادن گردش زمین بدور خورشید و کروییت آن اندازه ها و معادلاتی را ارائه می دهد کی بی نظیر هستند. کار های او بعد ها به زبان های لاتینی ترجمه شده است و برخی از آنها برای **200** سال بنیاد افکاری را گذاشت که وقتی کپرنیک با الهام از نصیرالدین ارائه داد به نام او ثبت شد، او به مرکزیت خورشید در منظومه خورشیدی اشاره دارد.

1213-1292 -- دو نسک (کتاب) عمده ادبیات توسط شاعری که به سفر علاقه داشت، فیلسوف و پژوهشگر سیاسی بود بنام بوستان و گلستان از سوی سعدی نوشته شده. او با استفاده از واژه ها و اشعار معنی داری نفوذ زیادی بر فرهنگ هند و آسیای مرکزی و همچنین ایالات متحده آمریکا و سازمان ملل گذاشته است.

بنی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش ز یک گوهرند
چو عضوی بدرد آورد روزگار
دگر عضو ها را نماند قرار
تسکین محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی

اشعار او بر همبستگی و وابستگی انسان ها بدون توجه به ملیت و نژاد و مذهبشان تاکید می کند. آنچه در بالا آمد نماد سازمان ملل است که به همبستگی و هم پیمانی بشریت اشاره دارد. نگاره زیر بر گورش کنده شده است: ز خاک سعدی شیراز بوی عشق آید -- هزار سال پس از مرگ او گرش بویی. (در اصل غزل آمده است: زخاک سعدی بیچاره بوی عشق آید -- هزار سال پس از مرگش از به ینبویی).

1295-- همانطور که در ایران رسم بوده است بیگانگانی که در ایران دولتی برپا کردند با زیرکی ویژه ایرانی برگردانده شده اند تا سنت های ایرانی را بجای آورند زیرا فرهنگ و ادبیات ایران تا آن اندازه قوی بوده است. غازان خان اولین حکمران مغول از طایفه ایلخانی که بنام ایران حکمرانی کرد اسلام را پذیرفت. پیش از او یونانیان و اعراب و ترکان متجاوزانامبردم که "ایرانیزه" شده بودند. سپس به وزیر دانشمندغازان خان؛ رشید

الدین که خرابی های مغولان پیشین را آباد کرد. جامع التواریخ که به تاریخ جهان اشاره دارد توسط رشید الدین نگاشته شده است که پر است از اندیشه های سیاسی که در کوتاه زمان زندگی خان مغول را به شکوفایی می رساند. در دوران امپراتوری مغولان افکار و کلا های زیادی با چین و هند مبادله شده است.

1320-1390 -- سیرت زیبا، عشق، بشردوستی، فلسفه و دانستن عربی تاثیر فراوانی در کتاب حافظ شیراز گذاشته است که یکی از شاعران بزرگ ایران است.

1339-1432 -- جلایری ها که خود یکی از نواده های مغولان بودند در باختر ایران در بخشی از مرز عراق حکومت کردند. سلطنت جلایری ها نزدیک به پنجاه سال به درازا کشید تا اینکه بدست تیموریان که از "ترکان قره قویونلو - گوسپند سیاهان" بودند منقرض شد. پس از تیموریان با مرگ تیمور در سال 1405 جلایریان دوباره تلاشی برای باز گشت به سلطنت کردند که نا موفق باقی ماند.

1405-- تیمور (تیمور لنگ) از دودمان تیموریان به دوران مغولانی می رسد که پس از تسخیر آسیای مرکزی در ترکستان مستقر شده با مغولان هم پیمان شده تباری بنام بیرلاس را تشکیل دادند، بیرلاس ها در ترکستان مستقر شدند و بطور عمیقی با ترکان محلی آمیخته شدند و نسل ترک زبان را شیوع دادند. رهبر ترک و مغولان بیشتر مناطق ایران را به تسخیر در آوردند. گرچه بسیار خشمگین و خشن بودند ولی علاقه زیادی به هنر داشت. سمرقند پایتخت او پر شد از هنرمندانی که از سرتاسر ایران به آنجا آورده شده بودند. بدنبال مرگ او امپراتوری او پراکنده شد اما بازماندگانش بخش های گوناگونی از ایران را به مدت یک سده اداره کردند.

1429 -- امتیاز اولین ماشین حساب را می توان به جمشید کاشانی داد. او ریاضیدانی ماهر بود که شمارش و تئوری های پیشرفته ای را ارائه کرد که در سمرقند با ستاره شناسی همراه بود.

1407-1508 -- قره قویونلو ها و آق قویونلو ها بر بخش بزرگی از ایران سلطنت کردند.

دودمان صفوی

1501-1524 -- پس از نزدیک به نه سده خان خانی و پراکندگی در دودمان های ایرانی شاه اسماعیل اول ایرانیان را در زیر یک رهبری متحد کرد. او رهبری شیعه را بخود اختصاص داد و شیعه را مذهب رسمی کشور کرد، تقریباً با زور همه ایرانیان و همسایگان ایران را که در تحت کنترل خود داشت مسلمان شیعه گردانید. اینکار او همه ایرانیان را از دیگر بخش های جهان که به اسلام اعتقاد داشتند متمایز کرد؛ به ویژه با سنی های عثمانی. شاهان صفوی در مجموع مذهب شیعه را در حمایت خود گرفتند.

1587-1629 -- اوج شکوه صفویه در دوران شاه عباس بود. او ارتشی منظم و فرمانبردار گشود که عثمانیان را شکست داد. در سال 1598 اسپهان (اصفهان) را پایتخت خود کرد. اوبه هنر بسیار اهمیت می داد به ویژه به معماری؛ باین ترتیب اسپهان را با ایجاد بنا های جدید بصورت هنرمندانه ای آراست. او تعدادی مسجد، مدرسه، و پل و بازار در اسپهان ساخت که در جهان نمونه است. نقاشان و هنرمندان ایرانی تشویق شدند تا بهترین اثرات خود را در دوزنگی، چینی سازی، کاشی کاری، آهنگری، نقاشی، خطاطی و مینیاتور و فرش ارائه بدهند.

1501-1722 -- عثمانی ها در آناتولی و مغولان در هندوستان دو دولت مسلمانی که هم زمان با ایران بودند به هنرمندان ایرانی در رشته فرهنگ و زبان و نقاشی نیازمند و متکی شدند. زبان پارسی زبان اول این دو سرزمین شد. نگارش ها، میناتورها، قوانین دادگاه ها، نقاشی، ترجیحا به زبان پارسی نوشته شدواز فرهنگ ایرانی تاثیر گرفت. هندوستان همچنین هنر کشورداری و فرهنگ را از ایران بهره برد گرچه بعد ها توسط انگلستان بصورت مستعمره ای در آمد. یک آرشیتکت (معمار) ایرانی بنام استاد اسد تاج محل را که از معماری ایرانی ارث برده است را در هند ساخت.

1722 -- یک دلاور وفرمانده از خطه افغانستان بنام محمود خان (محمود افغان) که جزو خاک ایران بود در دوران شاه سلطان حسین دودمان صفوی را تقریباً بدون جنگ منقرض کرد.

1729-1747 -- نادر شاه، که افسری از لشکریان صفوی بود افغان ها را از ایران بیرون راند وکشور را متحد کرد. در سال 1738 دودمان "افشار" با پیدایش نادرکه خود را شاه خوانده بود زایش یافت. بزودی او جنگی بر علیه افغان ها (پشتون ها) اعلام کرد و قندهار را تسخیر کرد. او استراتژیست بالا مقام و هوشمندی بود که توانست عثمانی ها را هم به زانو در آورد. همچنین روس ها، هندیان و بسیاری از دسته های و طوایفی که سربه شورش گذاشته بودند را تارومار کرد. دو نمونه از الماس های بی نظیر جهان دریای نور (حالا در ایران) و کوه نور (بخشی از جواهرات انگلستان) را پس از تسخیر موقال هند با خود آورد. مائین جنگی نادر شاه بدنبال قتل او بدست یک افسر از لشکریان خویش از کار افتاد.

1747-1779 -- کریم خان زند کنترل جنوب ایران در ناحیه پارس را بدست گرفت. او فرمانروای مهربان و دلسوزی بود که حتا حاضر نشد نام شاه بر خود بگذارد؛ او خود را وکیل الرعایا لقب داد و بطور گسترده ای با طایفه قاجار جنگید.

دودمان قاجار

1795 -- پس از مرگ کریم خان زند در سال 1779 آقا محمد خان قاجار کم کم دودمان زند را منقرض کرد و دودمان پادشاهی دیگری بنام قاجار استوار کرد. او موفق شد کشور را بصورت متحد در بیاورد. اما او فرمانروائی ضعیف در تصمیم گیرهای خود فاسددر نوع زندگانی و رفتار هایش

بود. فاصله بین اقتصاد و نظامیگری ایران و غرب در دوران قاجار فاصله زیادی باز کرد. ولع و تشنگی انگلستان به گستردن نفوذ خویش در سرزمین های تحت سلطه از هندوستان تا ایران بر ایران فشار می آورد. به ویژه در سایه انقلاب صنعتی که در اروپا در حال شکل گیری بود انگلستان نفوذ خود بر قاجار ها را افزود و فشار می آورد. گرچه دوران قاجار همراه با شایستگی های هنری همراه بود و نقاشی های ظریف و پر ارزشی بوجود آورده است ولی در همین راستا بخش بزرگی از سرزمین های خود را به بیگانگان واگذار نموده است.

1328-1813 -- ضعف و بی عرضگی دودمان قاجار تسلط و نفوذ انگلستان و روسیه را بر ایران افزایش داد. قاجار ها قفقاز (گرجستان فعلی)، ارمنستان و بخشی از آذربایجان و بخش عمده ای از شمال رودخانه ارس) را در طی دو قرار داد ننگین جداگانه به روسها واگذار کردند. گلستان در سال 1813 و ترکمنستان در سال 1828. در نتیجه قرار داد 1828 قاجار ها مجبور شدند تا سیستم "کاپیتولاسیون" را در ایران جاری سازند که قانونی بود مبنی بر عدم محاکمه بیگانگان در دادگاه های ایرانی. این قانون شدت ایرانیان را شرمسار و سرافکننده می کرد.

1848 -- میرزا تقی خان امیر کبیر وزیر و مشاور شاهزاده جوان ناصر الدین شاه بود. با مرگ محمد شاه قاجار در سال 1848 میرزا تقی بطور گسترده ای مسئول اداره کار های شاهزاده جوان بود که به جای پدر به سلطنت رسیده بود. وقتی ناصرالدین شاه به تخت سلطنت نشست امیر نظام را حکم وزارت و لقب امیر کبیر داد. امیر کبیر بسیار سخت کوشید یک رفرم و تحول اجتماعی در ایران بوجود آورد اما قتل نا جوانمردانه او که از سوی دشمنان فاسد و پشت به میهن کرده که برخی از آنها در دربار بودند تدارک دیده شده بود به او امان نداد. یکی از شاهکار های امیر کبیر ساختن دارالفنون بود که اولین دانشگاه مدرن ایران و خاور میانه به حساب می آید. دارالفنون تشکیل شده بود تا کادر جوان را برای مدیریت های کشوری آموزش بدهد آنها را با داده های مدرن غرب آشنا سازد. امیر کبیر فرمان داد تا مدرسه هایی در اطراف شهر طوری ساخته شوند که قابل گسترش باشند.

1851-1906 -- بدنبال توطئه ای که با همکاری روس و انگلیس در ایران به اجرا در آمد قاجار های فاسد و بی مصرف استان های آسیای مرکزی را به روسها باختند و مجبور شدند اختیار خود بر افغانستان را هم از دست بدهند و آن بخش در اختیار انگلیس قرار گرفت. این دو قدرت بزرگ تجارت و سیاست های داخلی کشور را در اختیار خود گرفتند. بی عرضگی قاجار ها و دخالت های افراد درباری از درون که به راحتی رشوه می پذیرفتند امتیاز های زیادی از جمله امتیاز تنباکو و نفت را به انگلیس واگذار کردند.

1906 -- با وجود فساد و مدیریت غلط در دوران قاجار آن دوران به یک انقلاب مشروطه منتهی شد که اولین پارلمان یا مجلس را تشکیل داد. انگلیس آخوند ها را زیر فشار قرار داد و کمک کرد تا انقلاب مشروطه رخ دهد زیرا با اینکار می خواست روسیه را از دخالت در امور داخلی ایران کنار بزند و خود یکه تاز باشد. آرزوی واقعی انقلاب که همانا محدود کردن قدرت پادشاهی بود هیچگاه میسر نشد. گرچه ایران هرگز به صورت یک تحت الحمایه (کولونی) امپراتوری قدرتمند آن زمان در نیامد ولی در سال 1907 ایران به دو منطقه نفوذ تقسیم شد. شمال در کنترل روس ها و جنوب و شرق کشور در تحت نفوذ انگلستان بود. در پایان جنگ جهانی اول ایران در یک وضع اجتماعی-سیاسی بسیار ناگوار و یک وضعیت اقتصادی غم انگیز دچار آمد.

دودمان پهلوی

1921 -- رضا خان که در دوران قاجار یک افسر ارتش بود بدنبال خارج شدن برخی از نظامیان انگلیس از ایران به پایتخت فرا خوانده شد تا نظم را برقرار کند که بطور ناگهانی کودتا کرد. ابتدا به عنوان وزیر جنگ و سپس به عنوان نخست وزیر خدمت کرد. برنامه او این بود که یک جمهوری تشکیل دهد ولی بر اثر فشار های بی حد مذهبیون (ملایان) و طبقه بالای جامعه از ترس اینکه نقش آنها در سیستم جدید مخوش شود مجبور شد در سال 1925 خود را شاه بنامد.

1925-1941 -- در زمانی نزدیک به 16 سال رضا شاه پهلوی ایران را 180 درجه از یک کشور ورشکسته، اشغال شده به یک کشور صنعتی و پیشرفته . مستقل مبدل کرد زیرا اولین برتری در برنامه او بالا بردن قدرت حکومت مرکزی، نظم و دیسیپلین و کاستن از بی نظمی و خودمختاری شورشیان منطقه ای بود. فکر مصمم او مبنی بر مدرن کردن زندگی مردم، جدا کردن، تکه پاره کردن و کاستن نفوذ دین از دخالت در سیاست (رفرم سکولار) استقرار یک سیستم آموزشی که از دین و مذهب فاصله داشته باشد یک روش دادگستری غیر مذهبی و مبتنی بر قوانین مدرن پذیرفته شده، همه یکجا باعث شد ملایان و پشتیبان بیگانه آنها انگلستان را خشمگین کند. اولین دانشگاه مدرن، موسسات آموزشی برای بانوان و شریک کردن بانوان در نیروی کار کشور بنیان روش اداری او بر یک انقلاب واقعی در جهت رستگاری، آزادی و پیشرفت و پویایی بود. اولین برنامه صنعتی شدن ایران چهارچوب زندگی ایرانی را به جهت پیشرفت تغییر داد و اجازه داد ارتش مدرن، نیروی هوایی و دریایی مدرن، جاده، پل، کارخانه های ملی، ایجاد شود که بدون عشق رضا شاه به پیشرفت و پویایی امکان پذیر نبود. با وجود نطق ها و اعتراضات ناراحت کننده و مزاحمت های مصدق و برخی از نمایندگان مجلس به منظور چرخاندن پروژه رضا شاه در جهتی که منافع انگلیستان حفظ شود راه آهن از باختر به خاور کشیده شود تا مستعمره های انگلستان در عراق و پاکستان را بهم وصل کند ویا از آنجولگیری شود، معهذرا رضا شاه اولین راه آهن سرتاسری را از شمال به جنوب ساخت. رضا شاه در سال 1935 از همه کشور های بیگانه درخواست کرد تا دیگر به ایران بصورت پرشیا خطاب نکنند و نام باستانی آن یعنی ایران را بکار برند. (ایرانیان خود همیشه ایران را با نام ایران می خواندند). رضا شاه از پوشش حجاب بانوان جلوگیری کرد، که به آزادی بانوان منجر شد که در نوع خود بجز مورد ترکیه در حکومت آتاترک در خاور میانه بی نظیر بود. چند سال پس از ساخت راه آهن سرتاسری جنگ دوم جهانی آغاز شد، او تصمیم گرفت بی طرف بماند اما این اعلام بیطرفی به گوش هیپمانان (متفقین) نرفت و ایران را از شمال و جنوب اشغال کردند این کار به سلطنت رضا شاه پایان داد.

1941 -- اشغال هم پیمانان جنگ جهانی دوم برای رساندن تدارکات با استفاده از راه آهن سرتاسری به روسیه ادامه یافت. آنها با رضا شاه مقابله کردند و مجبورش نمودند تا از ایران خارج شود؛ در نتیجه پسرش محمد رضا پهلوی به پادشاهی رسید. او را به مقصد بمبی از ایران بردند ولی به تبعید سر از آفریقای جنوبی در آورد. رضا شاه در سال 1944 در آفریقای جنوبی درگذشت.

1946 -- محمد رضا شاه از امضای جدائی آذربایجان که در تسلط روس ها بود خودداری کرد. بر اثر فشار آمریکائی ها اتحاد جماهیر شوروی مجبور شد ایران را ترک کند.

1951-1953 -- بر اثر فشار بی امان انگلستان، نماینده مجلس ایران محمد مصدق، مجلس را متقاعد کرد تا لایحه ملی شدن نفت که توسط او (که پس از آن به نخست وزیری رسید) و چند تن از دوستانش ارائه شده بود امضا شود، این کار گرچه اینطور وانمود شده بود که بر علیه انگلستان است ولی به نفع بریتانیا تمام شد و آنها را همچنان در کنترل نفت باقی گذاشت. بریتانیا به عنوان تنها منازع بر سر قراردادهای امتیاز نفت باقی ماند گرچه بطور نمائشی نخیره های لیره استرلینگ ایران را مسدود کرد و اعتراض خود را به دادگاه بین المللی لاهه برد. دادگاه لاهه به نفع ایران رای داد. دولت بریتانیادست به یک تحریم اقتصادی زد و با نیروی دریایی خود ایران را از لحاظ اقتصادی محاصره کرد تا لبه پرتگاه پیش برد. باین ترتیب با تلاش مصدق در های بازار رقابتی که می توانست بین آمریکا، روسیه و بریتانیا و دیگر کشور ها برای ایران بوجود بیاید بکلی بسته شد و در انحصار انگلیس قرار گرفت. نگرانی از بر سرکار آمدن یک حکومت وابسته به کومونیسیم، طرخی که توسط سازمان اطلاعاتی انگلستان و سیا برای برکنار کردن مصدق ریخته شده بود شکست خورد و مردم با همکاری ارتشیان میهن پرست اختیار اداره کشور را بدست گرفتند. در میان این وقایع شاه جوان ایران را ترک کرد، ولی مدتی نکشید در حالیکه مامور سیا و همکاریانش ردنبال شکست ایران را ترک کرده بودند و در بغداد بسر میبردند دولت مصدق به دست مردم ایران و ارتش ملی ایران سرنگون شد شاه به کشور بازگشت (1953).

1962-1963 -- اصلاحات ارضی، حقوق کارگران، حق زنان برای رای دادن، و بسیاری ابتکارات دیگر از سوی شاه در هنگام انقلاب سفید برای رفاه مردم پیشنهاد شد. رفرم و اصلاحات شاه ملایان و ملاکان را عصبانی کرد. در یک سری سخنرانی ها آیت الله خمینی به این اصلاحات و پروژه ها حمله کرد. او دستگیر شد و تبعید شد.

1963-1973 -- بدنبال برنامه های مدرنیزه کردن ایران از سوی رضا شاه، پسرش محمد رضا شاه پهلوی پیشرفت های اقتصادی فراوانی برای شکوفائی همراه با فضای سیاسی استوار به ایران ارمغان آورد، اوضاعی که هرگز تا آن تاریخ در ایران سابقه نداشت. پایه ها و بنیاد برنامه های عمرانی ایران، آموزش همگانی، بهداشت مجانی، آموزشگاه های عالی، گسترش یافت. برنامه های گسترده و پراکنده وسازندگی، شاهراه ها، راه آهن، قطار زیر زمینی، پروژه های راه سازی، پل سازی، آب و فاضل آب، کارخانه ها، مدرسه، دانشگاه، و بیمارستان های زیادی ساخته شد. ارتش ایران دارای قدرت و پرستیژی شد که همه جا دیده می شد.

1973-1979 -- در هنگامه تحریم نفت از سوی کشور های عرب در بحران بین اسرائیل و اعراب، قیمت نفت چندین برابر شد و درآمد ایران از نفت افزایش یافت. ایران زیر رهبری محمد رضا شاه پهلوی مبتکر و فرمانروای اوپیک شد. کشور های تولید کننده نفت به رهبری شاه به ثروت های کلان دست یافتند. برنامه های سازندگی شاه با کشور های غربی برابری کرد و این مورد اروپائیان و شرکت های نفتی را نگران ساخت. پیشرفت ایران در یک چنین کوتاه مدتی به هر قیمتی که شده بود شوک بزرگی در دنیا بوجود آورد، دسته ای از چپ های سنتی با همکاری سازمان های نفوذی بیگانه که به شغل های کلیدی دست یافته بودند بطور گسترده ای موجب فساد و تورم شدند و در نتیجه اقتصاد با تورم بازار به خطر افتاد و شهرسازی ها متوقف شد و انتظارات مردم بالا تر رفت و فشار های جلوگیری کننده که از بیرون به دولت می آمدو افزون بر آن دردسر های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی که از بیرون دامن زده می شد منتهی به یک سری تظاهرات در سال 1978 شد. تمام مخالفانی که از بیرون کمک مالی می شدند، به پشتیبانی خمینی که از سوی انگلستان به شرکت های نفتی و بیگانگان معرفی و مامور شده بود آمدند. بی کفایتی و ناشایستگی مردم، تصمیم های نابخردانه، بی اهمیتی و چشم پوشی بر میهن پرستی، گوش کردن به داستان ها براندازنده و خراب کننده بیگانگان و رادیو های بیگانه، موجب برکناری شاه در سال 1979 شد. درپسین روز های چنین فاجعه ای آنرا "انقلاب اسلامی" خواندند در حالیکه با همکاری و پشتیبانی مالی بیگانگان صورت پذیرفته بود. شاه که شدیداً با سرطان دست و پنجه نرم می کرد یکسال پس از آن در مصر درگذشت. پس از 2500 سال شاهنشاهی دکانداران دینی با وجود اینکه رضا شاه را به زور به تخت سلطنت نشانده بودند حکومت پادشاهی را با یک جمهوری "خداسالاری" جایگزین کردند که بر پایه های اسلام خرافاتی استوار است.